ÅRSBERETNING 2010

Den 18. august var det 100 år siden, Esbjerg Kunstforening blev stiftet af en gruppe fremsynede borgere i den purunge by. Denne begivenhed fejrede vi behørigt, ikke alene på selve dagen, men ret ubeskedent hele året med markante udstillinger, forskningsprojekter, nye formidlingstiltag og arrangementer, der tilsammen tegnede et vellignende portræt af en fødselar i evig bevægelse.
Museets eksperimenterende og publikumsvenlige profil blev udstillingsmæssigt tegnet skarpt op med dels et helt nyt perspektiv på samlingen i en ny kontrapunktisk præsentation, dels en satellitudstilling i København, som varede hele 2010, og endelig med udstillingsprojekter, der fremhævede museet både som æstetisk laboratorium og platform for den unge kunstscene. Årets to storstilede jubilæumsudstillinger vidnede på hver sin måde om, at Esbjerg Kunstmuseums arbejde inden for alle museale virkefelter hænger uløseligt sammen, ligesom de klart fremhævede, hvor afgørende museets nære relationer til kunstnere har været og fortsat er for museet. Andre projekter og arrangementer satte fokus på krydsfelterne mellem såvel musik og billedkunst som naturvidenskab og kunst – områder, som museet har eksperimenteret og forsket inden for gennem mange år. Forskningsmæssigt understregede årets projekter generelt vores engagement i kunstnerisk grundforskning. Desuden fik vi i 2010 midtvejsevalueret det ambitiøse mangeårige projekt *Kunst i kontekst*, ligesom vi afrapporterede *Projekt 4.a – mellem musik og billedkunst*.
Gaver kom der mange af til den 100-årige jubilar. Ikke alene fik vi mange ekstraordinære tilskud fra velvillige fonde, kommunen og staten – vi blev også beriget med generøse og væsentlige donationer i stor skala, hovedsageligt fra kunstnere. Bl.a. gav Thomas Bang museet to tidlige arbejder, Skeel & Skriver skænkede Esbjergeksperimentet og Rui Chafes donerede sit bidrag til jubilæumsudstillingen *Connexions*. Takket være en større lokal fondsdonation kunne vi i 2010 også færdiggøre Peter Nansen Scherfigs facadeudsmykning, så museet nu har fået et ansigt udadtil, der kan skabe forventning om, hvad der findes indenfor.
Disse mange tegn på succes blev fuldendt af et godt regnskabsmæssigt årsresultat. Det beløb, vi af vores ordinære driftsmidler afsætter til vores udstillinger, forskning, formidling og erhvervelser, vokser almindeligvis med omkring 200%. Men i 2010 blev det seksdoblet og således øget med hele 500% i ekstraordinære tilskud og donationer. Denne meget store opbakning til museet har sammen med en stor vilje og lyst til at tænke visionært hos dem, der administrerer fonde og kulturministerielle puljer, gjort det muligt for os at gennemføre et endog meget ambitiøst jubilæumsprogram.

UDSTILLINGER

Med erfaringer fra to kontrapunktiske udstillingseksperimenter i 2009 nyinstallerede vi ved årsskiftet museets samling efter dette musikalske princip i anledning af jubilæet. I et rumligt og rytmisk sort-hvidt forløb præsenteres elleve af museets hovedværker side om side med tætkomponerede felter af andre værker fra samlingen, der forholder sig kontrapunktisk til hovedværket. Dermed opstår der også i denne præsentation af samlingen hidtil usete dialoger mellem værkerne, så publikum både kan opleve noget nyt i værker, de mener at kende, og samtidig opdage, hvor stor indflydelse præsentationen og ophængningen har for oplevelsen af et kunstværk.
Umiddelbart efter nytår blev museets satellitudstilling på Niels Bohr Institutets facade, *NBI Colliderscope*, også indviet. Projektet

Kontrapunkt

var tredie og sidste del af en trilogi i krydsfeltet mellem naturvidenskab og billedkunst, som vi i samarbejde med kunstnerduoen Skeel & Skriver og Clive Ellegaard fra Niels Bohr Institutet har præsenteret gennem de senere år. Anden del var *Esbjergeksperimentet*, der fra oktober 2009 og et år frem undersøgte, i hvor høj grad vi kan påvirke vores omgivelser med vores bevidsthed. *NBI Colliderscope* kunne opleves som et gigantisk lysværk på Niels Bohr Institutets facade, der transmitterede data direkte fra verdens største fysikeksperiment i CERN, hvor man forsøger at genskabe The Big Bang. Projektet blev samtidig vist som reportage på museet. Det varede året ud og markerede ikke alene museets mangeårige tradition for at vise kunst dér, hvor folk mindst venter at møde den. Ligesom *Esbjergeksperimentet* understregede det samtidig på eksemplarisk vis museets konsekvente engagement i kunstnerisk grundforskning.
Det samme gjorde Troels Sandegårds projekt i museets rum for eksperimenterende kunst i foråret: *The Massive Void*. På én gang poetisk og videnskabeligt kredsede hans stort tænkte og forunderlige værker om, hvordan man kan visualisere noget så umiddelbart uhåndgribeligt som luften og dermed gøre dette fundamentale grundelement tilgængeligt for vores sanseapparat. Udstillingen markerede samtidig museets skarptskårne profil som platform for den unge kunstscene.

Samtidig med Sandegårds udstillings- og forskningsprojekt kunne man opleve en jubilæumsversion af vores legendariske Match-serie, hvor museet fungerer som æstetisk laboratorium for kunstnerne. I anledning af 100 året vendte vi konceptet på hovedet og lod en udlænding invitere en dansker i stedet for omvendt. Tyskeren Cornelius Völker havde indbudt Michael Kvium til at omskabe museets særudstillingsareal til én fælles artikulation. Det var første gang, de to kunstnere arbejdede sammen, og resultatet af deres tydeligvis lystfyldte proces blev en øjenåbner af en udstilling, hvor de kommenterede hinandens eksistentielt vedkommende værker visuelt.
I kølvandet på forårets markeringer af museets profil og ståsted fulgte to storstilede jubilæumsudstillinger. Sommerens projekt fejrede både museets og Richard Mortensens 100 års fødselsdag: *100+100 – Richard Mortensen og os*. Centralt for udstillingens grundidé var Mortensens livslange beskæftigelse med, hvad det vil sige at se, sammen med hans dybe engagement i såvel politiske som filosofiske emner. Ved også at præsentere nogle af hans kunstneriske arvtagere ville vi vise, hvor vedkommende hans værk og teori stadig er. Om nogen arbejder Malene Landgreen videre i forlængelse af traditionen efter Mortensen. Vi bad derfor netop hende om samtidig at omskabe museets rum for eksperimenterende kunst til ét samlet billede som en hyldest til Mortensen. Både vægge og gulv indgik som "lærred" i hendes 210 kvm store tredimensionelle værk, *Red Blue Motion Totem 2010*. Med inddragelse af spejle blev hendes installation tilført en tidsmæssig og rumlig dimension, der bestandig lod værket forandre sig for vores blik i takt med vores bevægelser, i fuld overensstemmelse med Mortensens basale opfattelse, at et billede ændrer sig med vores fokus og fuldendes i den, der betragter det.
Jubilæet kulminerede i årets sidste udstilling *Connexions*, hvor i alt tyve kunstnere fra Danmark og udlandet var indbudt til at skabe eller pege på et værk, der karakteriserede den enkelte kunstners særlige forbindelse til Esbjerg Kunstmuseum. Denne store udfordring for både kunstnere og museet blev til en visuelt overvældende udstilling, der bredte sig over hele særudstillingsarealet. Værkerne var i stort format, og de blev installeret således, at de bragte hinanden i spil på en inciterende og meningsfuld måde. Fx kunne man opleve Tomas Saracenos galakseagtige spind, skabt efter et nyopdaget grundprincip for universets struktur, sammen med Per Bak Jensens fotografiske urkraftbillede og resultatet af William Anastasi's kraftudfoldelser, afsat med grafit på papir. Rummet for eksperimenterende kunst blev indtaget af Olafur Eliasson, som bidrog med to nye interaktive lysinstallationer, der komplementerede hinanden med deres fokus på, hvordan farve opstår og rum bliver til.
På de dødes dag den 2. november blev den årligt tilbagevendende håbeperiode indviet med endnu en finurlig installation af Eric Andersens Pandorabilleder, *Il piatto della speranza*. I årets projekt *Déja vu* måtte den enkelte museumsgæst atter træde op på en drejesokkel for således at blive forvandlet fra betragter til en levende skulptur, der på sin roterende sokkel også var genstand for billedernes blik. Traditionen tro indtog de velkendte *Håbesteder* samtidig byen og tilbød for en stund esbjergenserne denne unikke og livsbekræftende facilitet, hvor man kan stille sig op for at udveksle sine håb med andre eller ganske enkelt bare være håbefuld. Alle årets udstillinger og projekter var planlagt, arrangeret og produceret af Esbjerg Kunstmuseum i nært samarbejde med de involverede kunstnere.

FORSKNING OG FORMIDLING

Museets stort anlagte formidlings- og forskningsprojekt *Kunst i kontekst* blev midtvejsevalueret af vores samlede forskerteam.

NBI Colliderscope

Match 2010

Malene Landgreen

Connexions

Connexions

Projektet forener kunsten med områder, vi alle er fortrolige med, og gennemføres i et nyskabende forskningssamarbejde, der bringer kunstnerisk, videnskabelig og museologisk ekspertise sammen i bestræbelsen på at udvikle kunstudstillingen og kunstmuseet til fremtidens samfund. Da hver udstilling arrangeres af en billedkunstner og en forsker, tilføres museet kompetencer, der rækker langt videre end den kunstvidenskabelige ekspertise, vi selv råder over. Midtvejs i projektet tegner der sig et klart billede af, at vi med denne type udstillinger åbner for oplevelser, der har rod i publikums egen livsverden. I 2010 indledte vi også samarbejdet med de to kuratorer bag seriens tredie projekt, der forener kunst og natur, billedkunstneren Morten Skriver og biosemiotikeren Jesper Hoffmeyer. Ligeledes indgik vi ved udgangen af året i et stort anlagt forskningssamarbejde med andre kunstmuseer og universitetsverdenen om modernismen, *Modernismeinitiativet*.

Projekt 4.a – mellem musik og billedkunst blev afsluttet med en fjerde og sidste interviewrunde af eleverne fra Danmarksgade skole, der nu gik i 7. klasse. Denne gang blev de præsenteret for to malerier, de ikke før havde set. Det samme gjorde en parallelklasse fra Sønderrisskolen, og alle eleverne blev interviewet af projektets forskergruppe. Der var en slående forskel på de to forskellige klassers måde at forholde sig til både ukendt stof og til deres egne oplevelser og erfaringer, ligesom den oprindelige 4.a's analyseberedskab og sproglige formuleringsevne lå på et betydeligt højere niveau. Det er nu beskrevet i en artikel, der forventes publiceret i et internationalt tidsskrift.

Under *Huskunstnerordningen* gennemførte vi et nyt projekt med en 4. klasse – en kondenseret udgave af museets tidligere og meget omfattende 4.a-projekt. Over 10 uger gav denne nye fjerdeklasse udtryk for deres oplevelser med billedkunst gennem dans, poetry slam, musik, sang og rap i nært samarbejde med professionelle kunstnere.

I jubilæumsåret publicerede vi fire bøger. Til Troels Sandegårds projekt *The Massive Void* blev der udgivet en dobbeltsproget bog, ledsaget af et præparat, som enkelt og underfundigt fortætter temaet for hans projekt. Til Michael Kviums og Cornelius Völkers Matchprojekt *Echo* publicerede vi et velillustreret engelsksproget katalog, der med omfattende installationsfotos gengav det vellykkede resultat af kunstnernes samarbejde. I Matchprojektets ånd forholder den danske kunstkritiker Lisbeth Bonde sig i kataloget til den tyske kunstner Cornelius Völkers arbejder, mens den tyske kritiker Magdalena Kröner skriver om Michael Kvium. Med nogen forsinkelse udgav vi også en bog af værkkarakter, der gengav Katya Sanders og Andrea Geyers tidligere Matchprojekt. Endelig publicerede vi jubilæumsbogen *Et liv med kunst*, hvori museets tidligere leder, Jørgen Broch, skildrer sine møder med en lang række markante personligheder på den danske kunstscene.

Til hver særudstilling blev der desuden udviklet nye formidlingstiltag, som – integreret i selve udstillingen – matchede dens særlige karakter og involverede publikum på nye måder. På vej ind i *100+100 – Richard Mortensen og os* passerede man eksempelvis et æstetisk laboratorium, hvor man i kunstnerens (og museets) ånd kunne eksperimentere og få direkte føling med, hvad det vil sige at se, inden mødet med kunstnerens værker. I årets anden jubilæumsudstilling *Connexions* kunne man høre hver enkelt kunstner begrunde sit valg af værk og dermed få tegnet et levende portræt af jubilaren. Og til den nye præsentation af samlingen, *Kontrapunkt*, udviklede Junior_guiderne og Jørgen Broch hver sin audioguide, der leverede vidt forskellige oplevelser af udvalgte værker i udstillingen. Endelig blev der til hver udstilling atter udarbejdet inspirationsmaterialer, som blev udsendt til alle lærerne i museets lærernetværk.

ARRANGEMENTER

Årets store begivenhed var museets 100 års fødselsdag, den 18. august. Fødselaren blev på dagen hyldet af de andre kunstarter. Den Ny Opera, to poetry slammere, en danser, en art-rap-gruppe og en lydkunstner gik i clinch med store projektioner af markante værker i museets samling ind imellem festtalerne ved bl.a. museets protektor H.K.H. Prins Joachim og borgmester Johnny Søtrup. I anledning af 100 året omskabte Peter Nansen Scherfig hele museets facade og gavl til et billede på, hvad museet er og rummer, *Indsigt og Udsigt*. Dette omfattende værk, der er belyst som en udstilling om aftenen, blev samme dag indviet af vores protektor. Fødselsdagen faldt i Esbjerg festuge, hvor vi hver dag bød på forskellige former for arrangementer.

I krydsfeltet mellem musik og billedkunst arrangerede vi i 100-året en *ønskekoncert*, hvor publikum selv kunne vælge at se forskellige musikstykker eller *høre* kunstværker. Inden for samme område skabte *Autofiction* en koncert til jubilæumsudstillingens forskellige rum. På *Kulturnatten* optrådte bl.a. Den Ny Opera med orkester og solister foran store projektioner af billeder fra kunstmuseets samling og særudstillinger, valgt til musikken, *Tonen i øjet*.

Prins Joachim indvier Scherfigs facadeværk

Museets Junior_guider havde arrangeret en sansebar til *Børne- og Ungdomskulturdagen*. Ud over denne dag deltog vi i *Forskningens døgn*, *Esbjerg Festuge* og *Turismens dag* med helt nye tiltag, udviklet specielt til disse dages og ugers temaer. Både i *vinter-, påske-* og *efterårsferien* indbød vi desuden hele familien til særlige aktiviteter på museet, ligesom vi i sommerferieperioden tilbød gratis rundvisninger på dansk og engelsk. *Bruun Rasmussens auktionshus* stillede med fem specialister til vurdering af folks værdigenstande og kunst. Og i samarbejde med Esbjerg Folkeuniversitet afholdt vi velbesøgte foredrag på museet. Endelig leverede museet igen i år de perfekte rammer for den legendariske *Jule-kunst-kaos-messe* og havde *fri jubilæumsentré* fra midt i december og året ud.

I lighed med de foregående år skulle man også i 2010 være hurtigt ude for at sikre sig en plads til museets eftertragtede *ferniseringsmiddage*, hvor Restaurant Kunstpavillonens Josef Nielsen og hans kokke oversætter billedkunsten til gastronomi og kreerer retter, der raffineret og humoristisk matcher de aktuelle udstillinger.

ERHVERVELSER OG STØTTE

I dette jubilæumsår øgedes samlingen med ti værker. Takket være substantiel støtte fra Kulturarvsstyrelsen, Augustinus Fonden og Beckett-Fonden lykkedes det at erhverve fire tidlige skulpturer af Thomas Bang, der meget fornemt supplerer museets samling af denne ener i dansk kunst: *S 2* (1971), *S 1* (1974), *FS 5* (1975) og *FV5* (1977). Kunstneren fulgte sidst på året erhvervelsen op med en donation af endnu to tidlige værker, *FS 4* (1975) og *Uden titel* (1969), som sammen med de indkøbte arbejder danner en meningsfuld basis for Bangs oeuvre. I forbindelse med fejringen af Richard Mortensens 100 års dag modtog vi tre litografiske mapper, *Lagunen*, af boet efter kunstneren, og i forlængelse af udstillingen *Connexions* donerede både Rui Chafes og Claus H Jensen deres bidrag, henholdvis skulpturen *La vostra anima è un campo di battaglia* (2009) og maleriet *Horisontal #2* (2009). Fra Skeel & Skriver modtog vi *Esbjergeksperimentet*, der som forsøg blev afsluttet i 2010, men som fortsat kan udstilles og opleves som værk.

Fra Ny Carlsbergfondet fik vi substantielt tilskud til publikationen af Sanders og Geyers Matchprojekt, fra L.F. Foght Fond til Sandegårds katalog og fra Ernst B. Sunds Fond til årets Match-katalog. Velux Fonden, Oticon Fonden, Claus Sørensens Fond, Lida og Oskar Nielsens Fond og Deloitte gav støtte til Jørgen Brochs jubilæumsbog, mens de to jubilæumsudstillinger blev støttet af Augustinus Fonden, Beckett-Fonden, Esbjerg Fonden, Lida og Oskar Nielsens Fond, Claus Sørensens Fond, Bikubenfonden og Statens Kunstråds Billedkunstudvalg. Samme udvalg støttede Sandegårds projekt, mens Kunstrådets Internationale Udvalg gav tilskud til Cornelius Völkers og Michael Kviums *Echo*. Fra Statens Kunstråd modtog vi også via Huskunstnerordningen støtte til *4.b* og fik desuden støtte til kunstnernes udstillingsvederlag. Kulturarvsstyrelsen støttede afslutningen af *Projekt 4.a.-mellem musik og billedkunst* og midtvejsevalueringen af *Kunst i kontekst*. Endelig blev museets nye facadeudsmykning og belysning finansieret af Ugeavisens Fond.

PR OG MEDIER

Jubilæumsaktiviteterne skabte stor opmærksomhed om Esbjerg Kunstmuseum fra medierne, fordelt over hele året. Ud over den lokale presse bragte forskellige netportaler, netaviser, de landsdækkende magasiner og øvrige medier fine omtaler og positive anmeldelser af alle vores udstillinger og nyskabende projekter. Her skal flg. fremhæves: *NBI Collider*scope gav stort anlagte artikler i både Weekend Avisen og Berlingske Tidende, mens *Matchprojektet* bl.a. kom i TVSyd, P4, P1 og P2 og indgik i portrætprogram om Kvium på DRK. Malene Landgreens udstilling kom bl.a. i P4 og var selve rammen om portrætprogrammet i Kunstrazzia på DRK. Fra jubilæet blev der bragt indslag i DR2, TV Syd, P1 og P4. Jyllandsposten og Weekend Avisen bragte stort anlagte anmeldelser af *Connexions* og Brochs bog. Og så sendte TV Syd Plus og TV Syd to programmer fra museet.

ØKONOMI

Esbjerg Kunstmuseum er en selvejende institution, der drives af Esbjerg Kunstforening. Omsætningen var i 2010 på 8,2 mio. kr. Esbjerg Kommune betaler langt hovedparten af driften med et beløb, der udløser maximalt statstilskud. De resterende beløb er støtte fra Kulturarvsstyrelsen og Statens Kunstråd, fra fonde og sponsorer og fra medlemmer af Esbjerg Kunstforening. Uden denne ekstraordinære støtte og uden medlemmernes bidrag ville det ikke være muligt at opretholde museets høje aktivitetsniveau endsige bevare positionen som et af landets toneangivende museer for moderne kunst.

Inge Merete Kjeldgaard
Museumsdirektør

BESTYRELSESMEDLEMMER I 2010
Formand: Pens. overlærer Jørgen Broch
Næstformand: Pens. overlærer Ole Troelsen
Kasserer: Advokat Peter Schmitz
Direktør Palle Rosendahl
Lods Leif Kronberg Christensen
Landinspektør Søren Nordby
Landmåler Jens Erik Bundgaard
Skoleinspektør Carsten C. F. Møller

PERSONALE I 2010
Museumsdirektør Inge Merete Kjeldgaard
Museumsinspektør Christiane Finsen (barsel 22.2-7.11)
Museumsinspektør Birgitte Ørom
Museumsinspektør Naja Rasmussen (barselsvikar)
Forvalter Lean Pedersen
Museumsassistent Christa Guldbrandt
Museumsassistent Anette Lykke-Kjeldsen
Kustode Birgit Kløverpris
Kustode Lis Madsen
Kustode Kirsten Hørlyck
Kustode Sanne Andersen Hansen
Rengøringsassistent Tove W. Henriksen